

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ АКМЕ-ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Антонов В.М. Методи дослідження акме-обдарованої особистості. В статті розглянуто методи дослідження акме-обдарованої особистості на основі інноваційної комп'ютерної технології: кібернетична акмеологія, проблема впливу морального фактору на якість підготовки майбутніх учителів, їх особистісного розвитку та формування системи моральних цінностей особистості. Проблема досліджується з урахуванням принципів нейропедагогіки, психогенетики та нано-технології.

Ключові слова: обдарованість, метод, нейропедагогіка, психогенетика, нано-технологія, мораль, освіта, акмеологія, кібернетика.

Антонов В.Н. Методы исследования акме-одаренной личности. Рассмотрены методы исследования акме-одаренной личности на основе инновационной компьютерной технологии: кибернетическая акмеология, проблема влияния морального фактора на качества подготовки будущих учителей, их личного развития и формирования системы моральных качеств личности. Проблема исследуется с учетом принципов нейропедагогика, психогенетики и нано-технологии

Ключевые слова: одаренность, метод, нейропедагогика, психогенетика, нано-технология, мораль, образование, акмеология, кибернетика.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими практичними завданнями. У Національно-технічному університеті України «КПІ» та в Українській академії акмеології досліджується проблема акме-обдарованої особистості, її фізично-духовного і інтелектуального розвитку на основі інноваційної комп'ютерної технології: кібернетична акмеологія, а також морального фактору та якісної підготовки майбутніх учителів, їх особистісного розвитку, ядром якого є високий рівень загальної культури та сформованості системи моральних цінностей особистості. Проблема досліджується на основі нейропедагогіки, акмеології, кібернетики та психогенетики.

Останні дослідження і публікації, виділення невирішених питань загальної проблеми, якій присвячується стаття. Розуміння важливості моральних цінностей у формуванні особи простежується впродовж історичного шляху розвитку людства. До різних аспектів цієї проблеми зверталися мислителі (Сократ, Платон, Аристотель, Демокрит та інші), відомі вчені філософської та педагогічної думки (Г. Гегель, І. Герbart, Д. Дьюї, Я. Коменський, І. Кант), корифеї-педагоги минулого (Б. Грінченко, О. Духнович, А. Макаренко, І. Огієнко, С. Русова, Г. Сковорода, В. Сухомлинський, К. Ушинський та ін.). Значення моральних цінностей для людини знайшли своє відображення у працях В.О. Блоусової, Н.В. Кічук, Т.І. Лютіної, К.І. Черної та ін.

Формулювання цілей і постановка завдань статті. У формуванні особистості обдарованої людини чи не найбільше місце займає система освіти, самоосвіти, самонавчання, а також самосвідомість.

Самосвідомість є основою самовдосконалення особистості. Самосвідомість людини формується у процесі її спілкування з іншими людьми, з суспільством, через

пізнання яких вона приходить до пізнання і усвідомлення власного Я. Вважається, що самосвідомість, як акме-розвитку людської психіки, включає наступні корелюючі компоненти: самопізнання, самоконтроль, самовдосконалення [1]. Самопізнання складається з самоспостережень і самооцінки.

Самоспостереження може бути направлене на зовні. З його допомогою людина слідує за своєю практичною діяльністю, порівнюючи її зі своїми цілями і установками, а також з суспільними інтересами і цілями. З іншого боку самоспостереження направлене у середину власного Я. Тут воно виступає як засіб пізнання власної психіки, її індивідуальних особливостей, її налаштованості на вирішення задач, що треба вирішувати людині.

Самооцінка дозволяє правильно оцінити власний духовний і фізичний стан, відношення з довкіллям, з іншими людьми. Самооцінка – є умовою реалізації самоконтролю і самовдосконалення. Оскільки самооцінка – суб'єктивна, то вона не може бути основою для самоуправління поведінкою. Тому вона обов'язково повинна перепроверятися шляхом співставлення власної поведінки і її результатів з об'єктивними обставинами і з оцінками інших людей та суспільства.

Самоконтроль – це самокерована поведінка. Ступінь самоконтролю, керування самим собою у кожної людини неоднаковий у різному віці, у чоловіків і жінок, у кожного індивіда.

Самовдосконалення особистості пов'язане з удосконаленням психіки. Воно базується на самоформуванні та самопрограмуванні. Цей процес може бути стихійним (грає важливу роль), цілеспрямованим (за рахунок виховання і освіти) і самосформованим.

Відомо також, що у психіці людини багато внутрішніх рис: успадкованого, що передається через гени і «в утробі матері» (до 70–80 %) та зовнішнього: набутого у процесі виховання, навчання, впливу довкілля (20–30 %). Внутрішні риси (потенційно-ресурсні можливості людини) можуть бути «розкриті» під впливом зовнішнього середовища і діяльності людини, а також у процесі її саморозвитку, самовиховання, самовдосконалення та самопрограмування.

Духовне життя людства відбувається під кутом зору матеріально-економічного життя. Його структура характеризується так: духовна потреба, духовна цікавість, духовні та моральні цінності, духовна діяльність та добробут. В сучасних умовах постає питання не лише про ціннісне акме-виховання, але й про ціннісне акме-навчання, тобто навчання, яке має своїм кінцевим результатом формування «аксіологічного світогляду, що оперує ціннісними категоріями».

Теорія цінностей бере свій початок ще з часів античності. Зокрема, Аристотель був переконаний, що цінності визначаються соціальним життям у полісі. Демокрит був переконаний, що цінність об'єктивна, детермінована законами природи, незалежно від волі та прагнень людини. Предметом філософських роздумів Сократа стали цінності життя, питання добра і зла, користі та щастя. Сократ прагнув у свідомості людини відшукати фундаментальні цінності її існування. На думку Платона, кожний індивід є знаряддям держави, і всі його ціннісні орієнтації мають бути підпорядковані їй як найвищій меті. Справедливість та цінність держави полягає в тому, що всі громадяни

займаються своїми справами і не втручаються в чужі. Великої уваги заслуговують учення І. Канта, Г. Гегеля, Р. Лотце та ін. За словами Р. Лотце, людина реагує на будь-який об'єкт, почуттям радості чи горя, тому вона вважає цінним те, що дає їй задоволення. І. Кант вважав негативним той факт, що більшість дослідників цікавляться лише способом, яким передаються моральні цінності. Учений був переконаний, що засади моральності не слід шукати у природі людини або в тих обставинах у світі, в які вона поставлена. Г. Гегель виділяв моральні, релігійні та етичні цінності. Пізнаючи зовнішній світ, людина пізнає саму себе, а отже, суб'єктивне – думки і почуття, цілі і цінності – є не чим іншим, як об'єктивним, але реалізованим у людині. У філософській системі Г. Гегеля для професійної освіти має значення думка про неперервність формування людини, що відбувається шляхом «переробки себе у процесі культури». Поняття цінність є центральним в аксіології (теорії цінностей), яка сформувалася на початку ХХ століття на основі неокантіанських учень (В. Віндельбанд, Г. Ріккерт) і в подальшому розроблена німецькими та американськими вченими (М. Шеллер, Н. Гартман, Р. Перрі, С. Пеппер). Окремі наукові течії (прагматизм, екзистенціалізм, неопозитивізм) ототожнюють цінність з її оцінкою, в основі якої лежить суб'єктивна зацікавленість, вільне волевиявлення та цілепокладання окремої особи. Е. Гуссерль, М. Шеллер, Н. Гартман розглядали цінності як особливі ідеальні якості свідомості, незалежні одна від одної якості, які належать до особливого позаемпіричного світу. Цінності існують у почуттях людини, тому не існує іншого шляху їх досягнення, крім емоційного переживання. Переживаючи емоції, людина усвідомлює та засвоює ієрархію цінностей. Д. Дьюї вважав, що цінність має інструментальну природу, слугує цілям, що стоять перед людиною в реальних умовах, вона формується в кожній конкретній ситуації у процесі освоєння індивідом навколишнього світу. При зміні ситуації відбувається зміна ціннісного характеру речей.

Виклад методики і результатів дослідження. У всі часи вчені по-різному тлумачили сутність моралі: як досвід життєвої мудрості; як школу виховання людини, навчання її доброчесності; як виконання божественних заповітів, що забезпечують безсмертя особистості; як вищу насолоду, вдовolenість індивіда своєю поведінкою; як найкоротший шлях до щастя; як самоцінне служіння честі; як виконання незаперечного обов'язку; як інструмент збереження порядку в суспільстві; як забезпечення чесності у взаєминах людей; як вимогу суспільної користі; як викриття банальної, несправедливої дійсності, «суд над життям» і собою; як служіння ідеалу; як засіб взаєморозуміння і згуртування людей; як особливий засіб пізнання; як визначення вищого сенсу людського життя тощо.

Мораль (*лат. moralis – моральний*) – як одна з форм суспільної та особистісної свідомості є системою поглядів, уявлень, норм і оцінок, що регулюють поведінку людей. Її основу становлять переконання, звичаї, традиції, громадська думка. Вона охоплює всі сфери суспільного буття: ті, що регулюються державою (політика, виробництво, соціальна сфера, сім'я тощо), і ті, які держава чи громадські організації не регулюють (дружба, любов, товаришування, побут) [2]. Мораль є свідченням певного рівня розвитку, духовної зрілості людини, характеру її відносин з іншими

людьми і світом. Структурно мораль утворює дві сфери: моральна свідомість і моральна практика (моральність), кожна з яких має свою будову. Мораль не існує поза свідомістю, адже людські вчинки не отримали б морального виміру, якби людина не була здатна усвідомлювати їх суть, співвідносити їх з власними уявленнями про добро і зло, належне і справедливе, із власним сумлінням. Моральна свідомість – вираження ідеального належного, на яке слід орієнтуватись. Моральна свідомість – це свідомість, що керується певною системою моральних норм, оцінок і принципів у життєдайності, фіксує моральні відносини у суспільстві, що історично змінюються. Моральна свідомість поділяється на суспільну (моральні погляди і оцінки певних груп людей) й індивідуальну (моральні погляди і оцінки індивідів).

Основними елементами суспільної моральної свідомості є: моральні вимоги, моральні цінності. Елементи індивідуальної моральної свідомості (самосвідомості): моральний обов'язок, моральні цінності, що виявляються в моральних мотивах і ціннісних орієнтаціях особистості, почуттях сумління, честі, гідності тощо.

Моральна практика – сфера індивідуально-масових виявів поведінки, стосунків, діяльності, орієнтованих на найвищі, універсальні вселюдські цінності. Моральну практику утворює моральна діяльність і моральні відносини.

Моральна діяльність – особлива сфера діяльності, що має предметно-змістову визначеність і специфіку. Вона становить значущість будь-якої діяльності, оскільки на неї поширюються моральні вимоги. Моральна діяльність – єдність моральної свідомості і практичної діяльності. Моральна діяльність і моральна свідомість взаємно породжуються і взаємно зумовлюються, існуючи одна завдяки іншій. Моральна діяльність проявляється через вчинки.

По-іншому, моральні відносини – це сукупність моральних зв'язків, у які вступають люди у процесі моральної діяльності. Моральні відносини відрізняються в залежності від об'єкту і суб'єкту моральної дії, а також від способу життя.

Якими б не були моральні відносини за змістом, їх внутрішнім вістрям є ставлення особистості до суспільства. Однак, ставлення особистості до суспільного блага як вищої цінності обов'язково потребує не менш фундаментального ставлення суспільства до особистості як мети свого існування і розвитку. Кінцевою метою функціонування суспільства є формування людини як цілісної, всебічно розвиненої особистості. Цю роль виконує насамперед мораль, яка ґрунтується на принципі, згідно з яким людина є найвищою цінністю. Розглянемо деякі функції моралі.

Регулятивна функція. Цю функцію здебільшого вважають головною, доводячи, що основний зміст моралі становлять відповідні вимоги (норми, правила, приписи). Саме завдяки їм мораль виконує регулятивну роль.

Комунікативна функція. Справжнього морального значення будь-який вчинок людини може набути тільки в міжособистісних стосунках, у контексті спілкування. Змістовність спілкування людей значною мірою залежить від рівня їх моральної культури, яка виявляється у доброзичливості, взаємоповазі, приязні.

Пізнавальна функція. Завдяки моралі індивід одержує перші уявлення про норми поведінки, які пред'являє йому суспільство (не тільки інформацію про норми, а й про те, як ними керуватися), про добро і зло, честь і гідність тощо.

Виховна функція моралі. Завдяки моралі здійснюється передавання досвіду попередніх поколінь, формуються уявлення індивіда про добро і зло, гідність, честь, справедливість, що сприяє його самовдосконаленню, виробленню практичних навичок жити і діяти згідно з вимогами суспільства.

Орієнтувальна функція моралі. Мораль збагачує людину не просто знаннями об'єктів самих по собі, а й орієнтує у світі культурних цінностей, допомагає ставитись до них диференційовано, віддаючи перевагу вищим цінностям, які відповідають її потребам, інтересам і смакам.

Мораль як універсальний регулятор поведінки людини, відносин між людьми виконує найрізноманітніші функції, які обумовлюються сферою, характером вияву життєдіяльності особи, соціальних груп, суспільства. Таким чином, мораль – це система поглядів і уявлень, норм і оцінок, принципів, правил і переконань, у межах яких регулюється поведінка людей. Мораль – «регулятор» моральної поведінки людини. Зародження моралі пов'язують зі первісним суспільством, у якому виникає природна потреба регулювання відносин між людьми. Практика взаємовідносин між людьми у стародавньому суспільстві, що складалася під впливом жорстокої боротьби за існування, поступово творила звичаї, традиції, яких потрібно було суворо дотримуватись. Основою такої моралі була первісна рівність і притаманний родовому суспільству колективізм. Людина відчувала свій нерозривний зв'язок із колективом, бо самотійно не могла протистояти багатьом своїм суперникам, а також задовольнити свої основні, передусім природні потреби. Вірність, відданість своєму роду і племені, захист, взаємодопомога, співчуття і милосердя – загальноприйняті норми моралі того часу.

У первісному суспільстві також існували і негативні риси моралі. Саме в родовому суспільстві з'являється звичай кровної помсти і людоїдства. Суворі принципи життя зумовили формування таких моральних принципів, як жорстокість, зрадництво, фанатизм. У первісному суспільстві мораль стала однією із засад формування міфологічного світобачення. З подальшим розвитком суспільства, людських взаємин сягає нового рівня і мораль. З поділом праці розпадається колективізм родових моральних відносин. На зміну приходить мораль, яку визначають жадібність, груба пристрасть до насолоди, брудне користолюбство і виправдане грабіжництво. Ця мораль вибирає собі у підручні засоби такі як злодійство, насильство, зрадництво, підступність. Нова мораль стає позародовою, заперечує звичаї, традиції минулого і натомість проголошує принципи, що виправдовують соціальну нерівність і несправедливість.

В історії Середньовіччя мораль фактично ототожнювалася з релігійним проявом духовності. Церква, реально завоювавши політичну владу за допомогою релігії, намагалась завоювати і душі людей. Мораль Середньовіччя являла собою яскравий прояв дволиконості: з одного боку, була пропагандою гуманістично орієнтованої християнської моралі, з іншого – реальні моральні відносини були дуже далекими від любові до ближнього, милосердя тощо. Поряд з цим значну позитивну роль відіграли лицарські, дворянські кодекси честі, які приписували феодалу виявляти вірність сюзерену і «дамі серця», чесність, справедливість, безкорисливість та інші високі моральні якості.

Мораль епохи Ренесансу відіграла значну роль у розвитку людської цивілізації. Це було відродження і понятійне народження гуманістичного змісту моралі. Усвідомивши дійсну природу свого існування і відчувши смак людинолюбства, мораль Ренесансу пориває із середньовічною дволикістю. Ця мораль проповідує тілесну і духовну досконалість людини, вічність добра і минуцність зла, непохитну єдність слова і діла.

Починаючи з періоду Нового часу і майже до середини ХХ ст. мораль переживала різні стани відродження своєї дволикості. Спочатку, у XVII–XVIII ст., мораль засуджувала паразитичний спосіб життя аристократії і пропагувала як позитивні норми і принципи працелюбність, бережливість, скромність, чесність. Моральним ідеалом того часу була енергійна, ділова людина, яка в будь-який спосіб домагається успіху, братства і поваги співвітчизників. Ця мораль спиралася на героїзм людини і її здатність до самопожертви.

Однак, у XIX–XX ст. обіцяне офіційною мораллю різних соціальних систем царство розуму і справедливості насправді виявилось пануванням грошового мішка, злиденності, соціальними лихами і хворобами. Обіцяне «світле» і «багате» майбутнє потонуло в обіймах духовної деградації особистості. Дволикість моралі поставала чим далі наявніше. Людина почала поступово втрачати моральний орієнтир, необхідність вивіряти свої вчинки за взірцем, стала керуватися визначеними, хибно окресленими потребами й інтересами.

Сьогодні людство характеризується активізацією діяльності, зростанням інтересу до свого майбутнього. І новими нормами мають стати: доброчесність, совість, правда, милосердя, доброзичливість, вірність ідеалам, справедливість, добропорядність, братерство, миролюбність, працелюбність, рівноправність, і свободолюбність, глибока віра у людський ідеал – людське щастя.

Авторське методологічне дослідження орієнтовано на аналіз та формування професійно-когнітологічних моральних якостей викладача на основі педагогічної акмеології з урахуванням їх впливу на формування акме-обдарованої особи. Педагогічна акмеологія – наука про шляхи досягнення професіоналізму в праці акме-педагога. Витоками педагогічної акмеології, як і загальної акмеології, є праці Н.В. Кузьміної та представників її наукової школи. Зміст педагогічної акмеології багато в чому визначається акмеологічним підходом до специфіки праці в даній професійній області. Сьогодні в ній на передній план вийшли сторони і рівні професіоналізму і моральності педагога, а також умови і закономірності досягнення вершин професійної зрілості особистості педагога. У той же час в її предметну область входять: а) закономірності та механізми досягнення вершин не тільки індивідуальної, а й колективної діяльності, пов'язаної з вирішенням педагогічних завдань; б) дослідження процесів поетапного становлення вчителя-акмеолога; в) мотиви професійних досягнень у педагогічній діяльності; г) траєкторії досягнення професіоналізму в галузі педагогіки.

Зміст педагогічної акмеології визначається наступним: специфікою професіоналізму педагога; своєрідністю поєднання об'єкта, умов, способів і технологій діяльності, результатів наукових досліджень, що акумулюються у праці

педагога. Педагогічна акмеологія сприяє досягненню педагогом вершин професіоналізму, що проявляється не тільки у високій результативності діяльності, а й у наступному: а) у гуманістичній орієнтації на розвиток особистості учнів засобами окремих навчальних предметів; б) у виборі педагогом способів своєї діяльності з урахуванням мотивів, ціннісних орієнтації, цілей учнів; в) у підготовці учнів до наступних етапів педагогічного маршруту. У акмеологічному розумінні педагогічний професіоналізм розглядається як стійкі моральні властивості суб'єкта, що забезпечують високу продуктивність педагогічної діяльності, її гуманістичну спрямованість.

Педагогічна акмеологія виявляє рівні і етапи професіоналізму діяльності та зрілості особистості педагога. Основними з них є такі рівні: оволодіння професією; педагогічної майстерності; самоактуалізації педагога в професії; педагогічної творчості. На високих рівнях професіоналізму педагог проявляє себе таким чином: високоморальна людина, ерудит; фахівець за покликанням; майстер; діагност; гуманіст; самодіагност; новатор; учасник педагогічного співробітництва; дослідник, що освоїв акмеологічні технології переходу від одного рівня професіоналізму та зрілості до іншого.

Педагогічні здібності реалізуються на перцептивно-рефлексивному і проєктивному рівнях. Педагогічні здібності характеризують моральні, розумові та емоційно-вольові якості особистості, які є взаємопов'язаними й утворюють єдине ціле. Вони передбачають високий рівень розвитку загальних (спостережливості, мислення, уяви) та спеціальних здібностей. Талановиті педагоги захоплюються музикою, літературою, театром. Конкретні їх здібності включаються в педагогічну діяльність, підпорядковуються їй за наявності педагогічної спрямованості. За певних умов спеціальні педагогічні здібності можуть допомагати, нейтралізувати педагогічну діяльність або заважати їй.

Систему педагогічних акме-здібностей утворюють такі здібності.

1. Дидактичні – здібності передавати учням навчальний матеріал доступно, зрозуміло, викликати у них активну самостійну думку, організувати їх самостійну діяльність, керувати їх пізнавальною активністю.
2. Академічні – здібності до певної галузі науки (музики, математики, фізики, біології, літератури), що є предметом викладання вчителя у школі.
3. Гностичні – здібності до швидкого і творчого оволодіння методами навчання учнів, пошуку і творення способів навчання, збору інформації вчителем про учнів і себе.
4. Конструктивні – здібності до створення атмосфери співробітництва, спільної діяльності, чутливості до побудови уроку відповідно до мети розвитку і саморозвитку учня, встановлення педагогічне доцільних стосунків з ним.
5. Перцептивні – здібності педагога проникати у внутрішній світ вихованця, психологічна спостережливості, розуміння особистості учня і його психічних станів.
6. Мовні – здібності чітко висловлювати свої думки і почуття з допомогою мови та невербальних засобів (міміки, жестів, пантоміміки). Мовлення вчителя повинно бути переконливим, простим, зрозумілим, образним, виразним та емоційно

забарвленим.

7. Комунікативні – здібності до спілкування з учнями, уміння знаходити правильний підхід до них, встановлювати з ними педагогічне доцільні стосунки, наявність педагогічного такту.
8. Експресивні – здібності, що виявляються в емоційній наповненості взаємодії з учнями. Елементами їх є правильна дикція, добре поставлений голос, дихання, узгодженість мови, міміки і жестикуляції.
9. Організаторські – здібності організовувати учнівський клас, згуртовувати його, оптимізувати власну діяльність (планування, контроль тощо). Робота вчителя завжди містить елементи організації і самоорганізації.
10. Сугестивні – здібності, що виражають здатність вчителя до безпосереднього емоційно-вольового впливу на учнів. Це пов'язано з вмінням педагога переконувати, рівнем його педагогічної свідомості, цілеспрямованістю дій, сформованістю вольової сфери.
11. Прогностичні – здібності, що виявляються в передбаченні результатів дій, у виховному проектуванні особистості учнів, умінні прогнозувати розвиток їх якостей.
12. Педагогічна рефлексія – здатність оцінити свою діяльність, її результати, власний індивідуальний стиль.
13. Педагогічна спостережливість – розподіл, обсяг і переключення уваги. Здібний, досвідчений вчитель уважно стежить за змістом і формою викладу матеріалу, розгортанням своєї думки і думки учня, тримає в полі уваги всіх учнів, чуйно реагує на ознаки їх втоми, неухважності, нерозуміння, фіксує порушення дисципліни, слідкує за власною поведінкою (позою, мімікою, пантомімікою, ходом).

Дуже важливе значення у роботі педагога має знання і використання ним основ нейропедагогіки. Нейропедагогіка – нова міждисциплінарна наука розвитку і виховання людини; це нові наукові теоретичні, емпіричні і практичні, дані стосовно різних типів функціональної організації мозку у юнаків і юнок; нові знання про функціональний розвиток мозку дитини і дорослого; нові стратегії експериментального дослідження активного і змістовного відношення особи до життєдіяльності; нові наукові програми, методики, технології роботи з людиною; нові нейропсихологічні методи діагностики та прогнозу психічного розвитку; нові форми психологічної корекції поведінки дитини і дорослого на основі творчої педагогіки для розкриття креативних можливостей людини; нові наукові підходи до гендерного навчання і виховання у родині, дошкільних установ, школах, вузах, установ післядипломної освіти та неперервного навчання і самонавчання; це базова наука, що об'єднує такі науки як: нейроанатомія; нейробіологія; нейроморфологія; нейропсихологія; нейрофізіологія; нейрогенетика; психогенетика тощо. Головна мета нейропедагогіки – «допомогти вчителям, викладачам оптимально і творчо вирішувати педагогічні задачі, використовуючи знання про індивідуальні особливості мозкової організації вищих психічних функцій».

Головна мета авторської кібернетично-акмеологічної нейропедагогіки –

застосування комп'ютерних інноваційних технологій для автоматизації проблем нейропедагогіки з метою виявлення ефективних та оптимальних методик, алгоритмів, програм розвитку, виховання, удосконалення та самовдосконалення акме-людини [3]. Кібер-Акме Нано Психогенетика – це нова наука (новий світогляд), що вивчає кореляції між наноструктурними і психогенетичними перетвореннями, між психогенетичними процесами (філо- і онтогенезу) з нанопроцесами, що впливають на генотип і фенотип; це наука про психофізіологічні процеси та їх моделювання на комп'ютері; це технологія (методологія) дослідження людини за допомогою комп'ютерно-математичного інструментарію; це акмеологічно-математичне моделювання психогенетичних процесів; це наука про створення штучних нейромереж, що імітують природні психогенетичні процеси головного мозку людини; це наука про створення штучного інтелекту за допомогою кібернетично-акмеологічного інструментарію.

Кібер-Акме Нано-технологія (КАН-Т) – це інструментарій дослідження біосистем людини за допомогою вбудовування штучних наноструктур в базові системи особи (10 систем): зору, слуху, сприйняття (відчуття), смаку, нюху, кінестетичних гештальт-образів. Це дослідження сили думки і її відображення у нанопроцесах; коду духовності, совісті, моральності; створення мозкового наносередовища, що змінює психогенетичні процеси за допомогою синергетики, самоорганізації та самовдосконалення.

Гносеологічні аспекти КАН-Т та нанонауки. КАН-Т базується на концепції і принципах таких нанонаук як: нанохімія, нанофізика, нанобіологія, наномедицина, нанометрологія, нанотехнологія, нанокібернетика, наноматематика, наноакмеологія, наногенетика, нанопсихологія, нанопсихогенетика тощо. Засновником терміну нанонаука вважається Р.Фейнман (1960 р.), який звернувши увагу на супервластивості біологічних систем (зокрема клітини) і говорячи про суперможливості щільності запису інформації у цих системах та складних процесах обробки інформації – наголошує на використанні цих можливостей для мініатюризації комп'ютерів та можливості створення наноструктур при їх проектуванні.

Так, наприклад, нанотехнологія – це технологія (мистецтво, know-how) роботи з чимось на рівні окремих атомів, молекул, клітин. До технологічних застосувань нанобіологічних досліджень відносять: використання наноструктурних біоматеріалів, які розроблені на основі функціональних доменів макромолекул та здібності біологічних молекул до самоорганізації і специфічної агрегації; розвиток біоінформатики і біомоделювання поруч з розвитком мікро- і нано-електроніки для аналізу біопроцесів і створення біокомп'ютерів; створення принципово нових біопрепаратів ціле направленої доставки і медичних наносистем, що дозволяють швидко відновлювати втрачені клітини і індукувати тканеву («тканевую») регенерацію

Нанобіологія – це галузь Науки про Життя (Life Science) вона є інноваційно пріоритетна та інвестиційно-приваблива. Задача нанобіології – дослідження властивостей окремих біологічних молекул, розшифровка і візуалізація їх структур та динаміка змін цих структур у біологічних системах, аналіз складних біоструктур і процесів, можливо навіть і для дослідження проблеми створення біокомп'ютера.

Нанобіологія вивчає властивості і функції біологічно активних з'єднань, клітин.

Галузі КАН-Т: галузь, що вивчає генопсихічні процеси, обумовлені природними наноструктурами мозку, нервовою та нейрогуморальною системами: генопсихічні процеси на основі природних процесів в наноструктурах (некеровані генопсихічні процеси); генопсихічні процеси на основі штучних процесів в наноструктурах (керовані і обумовлені оператором генопсихічні процеси); галузь, що вивчає генопсихічні процеси, що обумовлені штучно-створеними і керованими або некерованими наноструктурами, які вбудовані у мозок, у нервову та нейрогуморальну системи; галузь, що вивчає генопсихічні процеси, що обумовлені впливом систем (пристроїв-приборів, чипів, наночипів, наноботів, мікрровипромінювачів, мікроперемикачів, мікрокомп'ютерів, ДНК-мікрокомп'ютерів), які створені на базі інноваційних досягнень нанотехнології. Ці системи можуть бути реалізовані у мозку, у нервову та нейрогуморальну системи або діяти зовні.

Проблеми (задачі) КАН-Т:

1. Вплив нанопристроїв (наноблокаторів, наноекранів, наночипів, різних наноенергетичних структур) на психогенетичні процеси. Це задачі: перетворення біоінформаційних полів мозку за допомогою нанопристроїв, що розміщуються у різні частини мозку; дослідження генопсихічних процесів, які викликані впливом наноблокаторів, наноекранів, наночипів і різними наноенергетичними структурами; управління переліченими процесами.
2. Підключення мозкових структур і нервів до локальних, глобальних мереж (LAN, GAN, Internet, extranet, intranet, neuron net тощо) за допомогою наноструктур на основі Інтернету та Webology.
3. Управління через генопсихічні процеси особистості глобальними засобами зв'язку у Інтернеті на відповідні спеціальні процеси.
4. Використання спеціалізованих штучних наноструктур, як технології для створення інноваційних методів, методик, алгоритмів, програм вивчення психогенетичних процесів.
5. Взаємовідношення спеціалізованих штучних наноструктур, які вживлені у мозок, нерви з природними мозковими наноструктурами.
6. Моделювання індивідуальної (суб'єктивної) психогенетичної реальності за допомогою КАН-Т.
7. Перетворення, прогнозування і конструювання (проектування) психогенетичної реальності за допомогою знань та метазнань про відповідні наноструктури.
8. Вивчення процесів, які власне відбуваються у наноструктурах якщо вони знаходяться під впливом довкілля.
9. Нановилучення, нанозміни різних структур мозку, нервів або біосистем людини.
10. Пошук пасіонарно-пускових природних генопсихічних процесів, їх зміна та моделювання за допомогою КАН-Т.
11. Створення імітаторів кодування мозкових процесів, їх моделювання та вдосконалення.

Кібер-Акме Нано технологія аналізу людини використовуються для дослідження Центру Свідомості, Підсвідомості та Надсвідомості (інтуїції). Центр Свідомості,

Підсвідомості та Надсвідомості (інтуїції) базується на понятті «Я-концепції» людини. Інколи у літературі психологи називають його «Центр Свідомості і Волі». Якщо його не має у психіці людини, то і людини – не має, або людина хвора, аномальна, патологічна. Вважається, що якщо Центр – один, внутрішній світ один і зовнішній світ – один, то психіка нормальна. Якщо Центр – один, внутрішній світ один, а зовнішніх світів – два, то психіка аномальна, психіатри називають її шизофренічною. Якщо Центрів два або більше, і вони динамічно змінюються за розташуванням, «забуваючи» або конфліктуючи один з одним то це постінсультна амнезія або якась інша психічна хвороба.

Центр є продуктом роботи усього мозку разом з його нейромережами і мабуть являє собою деяку реально-віртуальну модель (структуру) або психогенетичну наноструктуру, яка «відповідає» за процеси інтеграції усього мозку у вигляді візуальних, аудіальних та кінестетичних гештальт-образів.

Кібернетично-математична Психо-Акме Генетична технологія (КМПАГТ) – призначена для дослідження людини на основі таких наук як: генетика, біологія, медицина, психологія, праксеологія, психогенетика, гештальт психологія, кібернетика, теорія управління, математика, акмеологія, фізика, фізіологія, біофізика, біохімія, антропологія (педагогічна, етасологічна, соціальна, регіональна: історична, економічна, біологічна тощо), соціологія, гендерологія, комп'ютерологія, алгоритмологія, богослов'я, етнографія, політика тощо.

КМПАГТ – використовується як інструментарій, засіб дослідження, метод, алгоритм, предиктор, програма аналізу та синтезу успадкованих, вроджених (філогенез) та набутих в процесі життєдіяльності (онтогенез) людини (генотип, фенотип) з метою видачі порад, рекомендацій людині стосовно її поведінкової домінанти життєвого шляху для досягнення нею акме-точок у розвитку та реалізації успадкованих та набутих потенційно-ресурсних можливостей.

Авторська методика дослідження обдарованої особистості базується на кібернетичній акмеології (КА) – це комп'ютерно-експертний інструментарій дослідження, аналізу, моделювання потенційно-ресурсних можливостей людини на основі КА ергономічно-ергатичної інтелектуальної ІС. З метою конструювання індивідуальної акме-моделі особи для формування технологій, програм, алгоритмів, методологій досягнення нею власних акме-точок життєдіяльності; це також, системна комп'ютерно-інноваційна технологія дослідження, аналізу та синтезу потенційно-ресурсних онто- і філогенетичних можливостей людини з метою визначення та прогнозування її акме у різних сферах життєдіяльності та зацікавленостей; це методологічна наука, як система принципів та способів організації теоретичної і практичної діяльності людини; це основа самостійного пізнання світу; це вчення, дисципліна, галузь дослідження. КА – це акмеологія заснована на кібернетиці; це прикладна кібернетика; це спеціальна акме-дисципліна, предметом якої є застосування кібернетично-математичних методів та моделей у акмеології. КА призначена для того щоб допомогти людині: визначити її ресурси, сформулювати мету у відповідності до ресурсів, спроектувати паспорт (модель) досягнення мети. КА досліджує ресурс людини, допомагає сформулювати

мету, дає поради стосовно реалізації мети-бажання на основі ресурсів акме-людини та пошуку алгоритму сприятливих умов для конструктиву діади: Мета-Ресурс.

Кібернетично-математична акмеологія (КМА) – це акмеологія, що використовує (заснована на) кібернетику і математику; це спеціальна акме-дисципліна, предметом якої є застосування кібернетично-математичних моделей і методів у акмеології.

Акмеологічна кібернетика і математика (АКМ) – це галузь кібернетики і математики, яка стимулюється акмеологічними задачами та застосовується для аналізу і обробки акмеологічних даних. У АКМ проводяться дослідження по використанню кібернетики і математики для обробки результатів акме-досліджень.

Актуальною є проблема акмеологічності кібернетики, математики творчості, тому що математика і кібернетика народжені людською психікою і як наслідок їх можна розглядати як частину предметної галузі психології та акмеології. І у цій якості математика і кібернетика цікавлять психологію (акмеологію) методично і генетично як засіб самопізнання і як наслідок народжений психікою. А генетичний аспект і створює предмет акме-(психо) математично-кібернетичної епістемології.

Автор вважає, що розуміння КМА як особливої специфічної науки базується на таких поняттях: КМА моделі і методи, КМА засоби, акмеологічна епістемологія математики і кібернетики, акмеологічна епістемологія математики і кібернетики у її онтологічному сенсі.

Акмеологічна кібернетично-математична епістемологія (АКМЕ) – на теперішній час обмежується сферою КМА та АКМ моделями і методами, що вже розроблені та розробляються у математичній психології та у психологічній математиці та кібернетиці. АКМЕ розглядається автором в її філо- та онтогенетичному аспектах. Предметом АКМЕ є генетичний аспект пізнання людини.

Акмеологічна практиологічна кібернетично-математична епістемологія використовується для побудови акмеологічно-психологічної кібернетично-математичної моделі людини та для акме-самопізнання.

Основні функції кібернетично-математичної акмеології (психології) (КМА-П) як науки це: кібер- акме- психдіагностика, прогностика, управління, менеджмент та логістика. Кількісний підхід у КМА-П, як і у інших слабо формалізуємих науках, базується на кваліметрії (психометрії) та її методах. Всі акме-явища, сутності та причини – не визначені і варіативні, і тому повинні описуватися як випадкові події, величини, функції на основі традиційного математичного апарату: теорії ймовірностей та математично-статистичних методів, а також на основі мульти-множин, помічених матриць, багатовимірних розподілів ймовірностей, стохастичних графів, варіативних алгоритмів, математично-статистичних моделей і методів для акме-психологів тощо, але відповідно до сутності акме-психології. При цьому використовується математична інтерпретація психологічних об'єктів дослідження.

Висновки і подальші перспективи досліджень. Автором здійснюється проектування «Центру Свідомості і Волі» на комп'ютері за допомогою КАН-Т здійснюється за допомогою кібернетично-математичних акме-евристичних алгоритмів (КМАЕ-А) і програм у середовищі Кібер-Акме-Психогенетичної аналітико-експертної

ергатично-ергономічної інформаційної системи (КАПАЕЕЕ-ІС). Ця КАПАЕЕЕ-ІС дозволить комп'ютерно змодельовати кібернетично-акмеологічну психогенетичну «душу» людини (КАПГ-Д), тобто реалізувати одну з задач штучного інтелекту або імітації штучного мозку. У подальшому змодельована КАПГ-Д людини буде аналізуватися, досліджуватися, змінюватися, удосконалюватися в напрямку проектування (створення) комп'ютерної свідомості в інтерактивно-відкритому віртуальному режимі, тобто у комп'ютерному психогенетичному соціумі (Інтернетиці) з елементами самонавчання, самовдосконалення, саморозвитку. Цей Інтернетичний соціум зможе у подальшому утворити загально-комп'ютерну кіберакмеологічну хмару (ЗККА-Х), яка буде базовою для створення на кожному комп'ютері, що використовує (приймає участь) grid, GRADE-технології локального Центру, який буде відображувати КАПГ-Д цього конкретного комп'ютера з прив'язкою до ЗККА-Х. У подальшому планується підключення локальних акме-пасіонарних генопсихік і мозок людей до КАПГ-Д з метою створення глобальної КАПГ-Д.

Це і буде прототип кіберакмеологічного Центру Свідомості, Підсвідомості та Надсвідомості (інтуїції), який буде підключено за допомогою Інтернету до Глобального «Штучного інтелекту» зі своєю ноосферою, комп'ютерною душею, свідомістю, мозком, волею, інформацією, енергією тощо.

Список використаних джерел

1. Романовский А.Г., Пономарев А.С., Михайличенко В.Е. Самопрограммирование личности на успех. – Харьков: НТУ «ХПИ». – 2002. – 65 с.
2. Вознюк Н.М. Етико-педагогічні основи формування особистості. – К.: ЦНЛ. – 2005. – 196 с.
3. Антонов В.М. Кібернетична акмеологія у запитаннях і відповідях. – К., 2015 – 236 с.

Spisok vikoristanih dzherel

1. Romanovskiy A.G., Ponomarev A.S., Michaylichenko V.E. Samoprogramyvanie lichnosti na uspehu – Charkov: NTU «XPI». – 2002. – 65 p.
2. Voznuk N.M. Etiko – pedagogichni osnovu formuvanie osobistosty. – K.: ZNL. – 2005. – 196 s.
3. Antonov V.N. Cybernetic acmeology u zapitaniakh i vidpovidiah. – K., 2015. – 236 p.

Antonov V.N. Acmeological neuron education science, psychogenetic and moral quality acme-teacher. The article describes methods research acme- gifted person on the base innovation computer technology: cybernetic acmeology, the problem influence moral factor on the quality preparation teachers, there personality development and create morality's value and acme- gifted person. The problem research on the base neuron education science, psychogenetic and Nano-technology.

Key words: acme-gifted, method, neuron education science, psychogenetic, Nano-technology, morals, education, acmeology, cybernetic.